

F o r t a l e.

Ved at udsende det historiske Tidsskrifts tredje Bind blandt Selskabets Medlemmer, vil Bestyrelsen indskrænke sig i Almindelighed til at yttre dens Forhaabninger om, at den begyndte og i tre Aar fortsatte Udgivelse af disse Bidrag og Samlinger, særdeles til den fædrelandske Historie, saavel i Foreningens betydelige Kreds, som udenfor samme, ere modtagne med Tilfredshed, og med et Bifald, der ikke har havt eller kan have sin Rilde andensteds, end i Skrifternes eget Indhold, og der ligesaa lidt er blevet fremkaldt ved nogen Hylдинг af en temmelig udbredt Mening, at historisk Læsning for et større Publicum maa indrettes til en saakaldet populair og underholdende Tidfordriv: som dette Bifald er blevet understøttet ved noget af de Midler, man i vore Tider anseer som meer eller mindre nødvendige, for at en Bog skal være heldig nok til at faae Indgang hos en større Læserkreds. At Tidsskriftets overhovedet alvorlige, for den høiere og strengere historiske Videnskabs og dens Kilders Berigelse anlagte Samlinger og Bidrag, hidtil have vedligeholdt hiint Bifald og den gode Modtagelse, der strax blev dem til Deel, er den bedste Opmuntring til at vedblive paa den begyndte Vej. Bestyrelsen kan dog ikke ønske, at den for en saadan Bestræbelse seer Banskigheder i Møde, som Redactionens

Besværlighed og langt mere sparsomme Understøttelse, end det havde været ønskeligt og venteligt, mueligen endog kunde lade indtræde i et stigende Forhold. Det er saa langt fra, at den kan frygte for Mangel paa Stof til at fortsætte dette Tidsskrift, om det endog fremdeles (hvad dog hverken er nødvendigt, eller ligger i den oprindelige Plan) skulde indskrænkes allene til den fædrelandske og nordiske Historie, at den tværtimod maa betragte dette Stof som uudtømmeligt for flere Slægter, end den nærværende. Men jo rigere Stoffet, og jo mere ubearbejdet det er, (Den danske Historie maa for en stor Deel siges at være det, hvad de to til tre sidste Aarhundreder angaaer: og hvor meget er tilbage fra tidligere Perioder!) desto mere opfordrer det til Foreningen af Fleres Kræfter, for at benytte og bringe det for Dagens Lys. Denne Opfordring synes at maatte blive saameget stærkere ved Udsigten til et lønnende Udbytte; thi baade lader det sig finde næsten overalt, i hvilken Tid og Periode man endog vil søge det (man kan i det mindste sige, at en talentfuld historisk Fremstilling vil kunne vække Interessesen for enhver Periodes Charakterer og Begivenheder;) og den indenlandske Histories grundige Behandling og Berigelse tør altid være siffer paa at finde et deeltagende og paastionnende Publicum, selv udover den Skægt, der først modtager saadanne Arbejder.

Det tredje Bind af Selskabets Tidsskrift, som nu fremtræder sluttet, er omtrent udgivet i samme Tidsløb, som hvert af de foregaaende. Om et nyt Hefte, det første af 4de Bind, vil kunne komme for Lysset endnu i næste Halvaar, vil beroe paa, hvorvidt dertil passende Bidrag betimeligen kunne tilveiebringes. Skulde dette ikke blive Tilfældet, troer Bestyrelsen at kunne, for næste Halvaar, love Udgivelsen af den første af de i dens forrige Beretning (Fort. til dette Tidsskrifts andet Bd. S. V.) omtalte **historiske Haandbøger**, da en betydelig Deel af dette Binds paatænkte Indhold allerede er udarbejdet.

Begyndelsen til det andet, sammesteds omtalte litteraire Foretagende, hvortil medundertegnede C. Molbech og N. M. Petersen have forenet sig, en udvalgt Samling af forhen utrykte danske Diplomer og Brevskaber fra det XIVde, XVde og XVIde Aarhundrede, tør ligeledes ventes inden kort Tid at ville see Lyset. Da imidlertid denne, for Historieforskerens Brug, til Oplysning af Fædrelandets indvortes Historie, nærmest bestemte Samling ikke kunde antages at have lige Bigtighed og Interesse for den større Deel af Selskabets Medlemmer: har Bestyrelsen troet, hellere ved et Pengebidrag til en Deel af Omkostningerne ved 1ste Hestes Trykning at burde understøtte et Foretagende, hvis videnskabelige Bigtighed og Interesse i sin Tid vil være indlysende, imod at bemeldte Heste overlodes dem af Selskabets Medlemmer, der ønskede det, for en modereret Priis, end med betydelig Beføstning at udgive et langt større Dplag for Foreningens Regning, til Uddeling blandt samtlige dens Medlemmer. En Bekjendtgjørelse og Indbydelse har i den Anledning været omdeelt med andet Bind 2det Heste af det historiske Tidsskrift; og en nærmere Efterretning angaaende den forestaaende Udgivelse af dette Værks Begyndelse, vil følge nærværende Bind 2det Heste.

Bestyrelsen maa beklage, at den heller ikke i Aar videre har kunnet fremme Udarbejdelsen af et Dansk og Norsk **historisk-biographisk Lexikon**. Den før omtalte Uvisshed (s. Fort. til Tidsskr. 1ste Bd. S. XIII., andet Bd. S. V.) er endnu ikke afgjort; og man har hidtil ei kunnet, efter en endelig fastsat Plan, begynde paa et Foretagende, hvis Vanskeligheder, selv med Hensyn paa Danmark, ere betydelige. Det biographiske Element af vor Historie har hidtil været meget forsømt; Forarbejderne til et saadant Værk ere overhovedet faa, Kilderne svage, og deres Benyttelse, endog der, hvor Resultatet tidt kun er lidet tilfredsstillende, som oftest misfommelig. De Arbejdere, paa hvis Hielp

der kunde regnes, ere derfor ikke Mange, og Eenhed i Samvirkningen vanskelig at opnaae. Men da de Grunde, der fremkalde hine Vanskeligheder, tillige maa opfordre Bestyrelsen til at anvende Alt, hvad den formaaer, til at overvinde dem, agter den heller ikke, saalænge nogen Udsigt er tilbage, at opgive sine Bestræbelser for ogsaa paa denne Maade at fremme vor historiske Litteraturs Udvikling, og at tilveiebringe et næsten uundværligt Hjælpemiddel ved historisk Læsning og for vor Histories Dyrkere.

Et andet literært Foretagende, der paa Selskabets sidste Aarsmøde (d. 29de Jan.) kom til Dmtale, vil Fremtiden maaskee snarere og under lettere Vilkaar kunne bringe til Udførelse ved Selskabets Medvirkning. Vi mene den længe paatænkte og ofte ønskede Udgivelse af Kong **Christian den Fjerdes egenhændige Breve**, hvoraf undertegnede Molbech besidder en ved flere Aars Arbejder tilveiebragt meget betydelig Samling af nøyagtige Afskrifter efter Originalerne i herværende Arkiver, Bibliotheker, og nogle faa Privates Samlinger. Disse Breve bære, ved deres Indhold og hele Bestaafenhed, ei allene til det Vigtigste, men ogsaa til det Interessanteste blandt vor nyere Histories hidtil utrykte Kilder. Man tør formode, at deres Udgivelse (der i saa Fald maatte stee i efterhaanden udkommende Hefter) vil møde Bisald og Interesse i en vid Kreds af Selskabets Medlemmer og Historiens Yndere.

Den i forrige Bind's Beretning (S. V. VI.) omtalte Udsættelse af en **historisk Priisopgave**, med en meget vid Udstrækning af Opgavens Grændser, har ingen Følger havt. Terminen for Indleveringen af concurrerende Arbejder er udløben, uden at Noget har efterkommet Opfordringen. Bestyrelsen har imidlertid troet, endnu engang at burde gientage et saadant Forsøg ved at udsætte en enkelt bestemt historisk Priismaterie: en historisk-kritisk Udvikling af Erik Klipping's Charakter og Danmarks Tilstand under hans Regiering, med Undersøgelse af Aarsa-

gerne til denne Konges Mord; i hvilken Anledning en Opforbring og Bekjendtgjørelse medfølger det nu udgaaende Hefte af Tidsskriftet.

Foreningens, i tidligere Beretninger (1. Bd. S. XVI. 2. Bd. S. IV.) omtalte **videnskabelige Møder**, hvor historiske Meddelelser og Foredrag have udfyldt den Tid, som dertil i en Time eller to kunde anvendes, ere fortsatte i Aarets Løb, især i Wintermaanederne — altid sjeldnere, end Bestyrelsen ønskede det, af den samme Grund, der i forrige Aars Beretning meddelees. Man vil til Efteraaret i det mindste forsøge paa, da disse Sammenkomster synes at have vundet en stigende og temmelig udbredt Interesse, at ordne Møderne i en bestemt, og oftere tilbagevendende Gang.

Den historiske Forenings videnskabelige Forbindelse med lignende Samfund, i og udenfor den danske Stat, er i det forløbne Aar fortsat. Foreningen for den Slesvig-Holsten-Lauenborgske Historie har ved dets Bestyrelse tilsendt vort Selskab Fortsættelsen af dets indholdsrige Skrifter („Archiv“), tilligemed 2det Binds 1ste Afdeling af „Schleswig-Holstein-Lauenburgische Urkundensammlung“ (1300—1350), og en ved Professor A. E. J. Michelsen udgiven „Sammlung altdithmarscher Rechtsquellen“, begge udfomne 1842. Vi kunne ved den Leilighed ikke andet end ønske det med vor Forening i saa nærliggende Forhold staaende Selskab, at den lærde Udgivers Bortgang fra sit Fædreland, hvor han i en Række af Aar har virket med utrættelig Flid og Iver for dets Historie, ikke maa være til noget Tab for dennes fremtidige Dplysning. — Den ikke mindre virksomme Forening „für mecklenburgische Geschichte und Alterthumskunde“ har tilsendt os 6te Bind af dets „Jahrbücher“ (Schwerin 1841), samt a andet og tredje Bind af „Mecklenburgische Urkunden, herausgeg. von G. C. F. Lisch.“ (sammeft. 1841.) Endelig er Foreningen traadt i Forbindelse med det isfor stiftede historiske Selskab i Hamborg, „Hamburgischer historischer Verein“, som har tilsendt os 1ste og 2det Hefte af dets Tidsskrift.

Jo mere Medlemmernes Antal i Foreningen vorer, og ved en saadan Udvidelse nærmer sig til at omfatte omtrent alle dem blandt vore Medborgere, hos hvem en virkelig Deeltagelse for Selskabets Formaal kan ventes, desto mere maa Tilvæxten formodes med hvert Aar at aftage. Det tør derfor vel anføres som et Vidnesbyrd om hidtil usvækket Interesse for Selskabet, at Foreningen i det tredie Aarsløb har faaet en omtrent ligesaa stor Tilvæxt, som i det foregaaende andet Aar. Ved Aarsmødet den 29de Januar 1840 udgjorde Medlemmernes Antal 554. Ved det næste Aarsmøde den 29de Januar 1841 var Tallet voret til 614, og steg indtil den 31. Mai s. A., da andet Bind af Tidsskriftet sluttedes, til omtrent 630. Ved det sidste Aarsmøde, den 29de Jan. 1842 talte Foreningen 674 Medlemmer, og nu, Afgangen fraregnet, omtrent 678. — At denne Afgang omtrent er ligesaa stor, som i det foregaaende Aar, bør historisk bemærkes; ligesom overhovedet Listerne over Selskabets Medlemmer, (hvis anden Fortsættelse er meddeelt ved Bindets Slutning) med Hensyn til Forholdet imellem deres Stand og Vilkaar, og Egnene, hvor de findes, giver Anledning til fleersidig Betragtning. Foreningen har siden 31. Mai 1841 ved Døden mistet dets udenlandske corresponderende Medlem Consistorialraad Mohr i Stralsund, og af ordentlige Medlemmer: General-Consul de Castilho-Baretto i Hamborg, Provst Barfoed i Faxe, Consistorialraad Fangel i Etkøb, Justitsraad, Rentestriver Hoff, Studiosus F. Koch, og Dr. Rimkilde, Sognepræst i Stielstier. Ved Udmeldelse er udtraadte: Hoffjægermester H. Carlsen, til Gamle Riegegaard, Pastor Galskiott i Fredericia, Historiemaler Helsted, Pastor Knapp til Brabetsrobborg, Cand. Chir. Møller i Slagelse, General-Krigscommissair Kiegels i Snoghøi, Pastor Nordam til Udby, og Godseier Theil paa Langebøgaard.

IX

I Selskabets fjerde almindelige Møde, den 29de Jan. 1842, fremlagdes det afsluttede Regnskab for Aaret 1841, hvoraf følgende Uddrag meddeles:

I. Indtægten i 1841 har været:	
a. Beholdning fra 1840	1051 Rbd. = Mk. 12 St.
b. Indbetalte Contingenter for 1840, begge Halvaar	1288 — = — 11 —
c. Det tilskaaede aarlige Bidrag fra det Glæsenfke Fidei-Commis	100 — = — = —
d. For solgte Exemplarer af de hidtil udfomne Bind og Hefter af det historiske Tidsskrift (hvis første Hefte nu er aldeles udsolgt)	195 — 3 — = —
e. Fra den Kongel. General-Post-direction for refunderet Brev- og Pakke-Porto	27 — = — 13 —
	<hr/>
Tilsammen	2662 Rbd. 4 Mk. 4 St.

II. Udgifter i Aaret 1841.

a. Bogtrykker-Arbejde:	
For Trykningen af Tidsskriftet II. Bd. 2det Hefte, og III. 1ste Hefte, samt Fortegnelse over nye Medlemmer, m. m.	396 Rbd. 5 Mk. 5 St.
b. Bogbinder-Arbejde: for bemeldte Hefters Indheftning, og for Indbinding af Exemplarer af Tidsskriftet	51 — 5 — 8 —
c. Papir til bemeldte 2 Hefter	330 — 1 — 1 —
d. Honorar for samme Hefter: 295 Rbd.	
Forstod paa Honoraret for et for Selskabet udført Arbejde . . . 40 —	335 — = — = —
e. For Incaasation af Contingenterne i Kiøbenhavn	27 — 3 — = —
f. Budets Løn for 1841, og Ryt-aarsdouceur	35 — = — = —
g. Brev- og Pakke-Porto i 1841	27 — = — 13 —
h. Afskrivning til Tidsskriftet	2 — = — = —
i. Udgifter ved Secretariatet, ved Indpakning og Expedition af Tidsskriftet, ved de holdte videnskabelige Møder, til Avertissementer, m. m.	29 — 2 — 12 —
	<hr/>
Tilsammen	1235 Rbd. = Mk. 10 St.

Gratede Beholdning den 1. Jan. 1841 . . 1427 — 3 — 10 —
 hvoraf 1000 Rbdlr. (foruden paaløbne Renter) indstaae i Kiøbenhavns Sparerkaase.

I bemeldte Aarsmøde kunde Bestyrelsen tillige gjøre Forsamlingen den behagelige Meddelelse, at Hr. Etatsraad Dr. Bedel-Simon sen til Elvedgaard i Fyen havde i en Skrivelse af 22. Jan. 1842 tilbudt Foreningen en Gave af 100 Rdlr., at indbetale til Cassen uden Tilfoielse af noget videre Bilkaar. Bestyrelsen maatte finde sig opfordret til, med saameget større Erkiendelighed at modtage den i flere Henseender af historisk Videnskabelighed saa fortiente Givers liberale Tilbud, som det gjordes med den tilfoiede Yttring: at det var Erkiendelsen af det giennem Foreningen og dens Bestyrelse hidtil vundne Resultat for den fædrelandske Histories Dplysning, der havde bevæget ham til det omtalte Tilbud.

Efter Vedtægternes 6te §. var ved dette Aarsmodes Lodtrækning Justitsraad P. B. Jacobsen udtraadt af Bestyrelsen; og havde førend Mødet skriftligen anmeldt, at en betydelig forøget Byrde af Embedsforretninger ikke for denne Gang tillod ham at modtage et mueligt Gienvalg. Da i Anledning heraf Balget paa et nyt Medlem af Bestyrelsen foretoges i Forsamlingen, hvor 33 tilstedeværende Medlemmer deeltog i samme, valgtes ved den anden Stemmegivning Cand. juris F. Schiern med en Pluralitet af 7 Stemmer.

Kiøbenhavn, i Bestyrelsen for den danske historiske Forening, den 15de Mai 1842.

H. M. Belschow. C. Molbech. J. C. Larsen.
N. M. Petersen. F. Schiern.
